
PREZENTACJE

Jubileusz 70 rocznicy urodzin Pani Profesor Danuty Koźmian

Dostojna Jubilatka, Pani Prof. zw. dr hab. Danuta Koźmian, należy do grupy wybitnych przedstawicieli historii wychowania w Polsce. Z Uniwersytetem Szczecińskim Pani Profesor związana jest od początku jego powołania w 1985 r. Od czternastu lat kieruje Zakładem Historii Wychowania w Instytucie Pedagogiki i jest inicjatorką badań nad dziejami oświaty po drugiej wojnie światowej na Pomorzu Zachodnim i Ziemi Lubuskiej.

Danuta Koźmian urodziła się 24 kwietnia 1936 r. we Włocławku. Do szkoły podstawowej uczęszczała w Kętrzynie i w tym mieście w 1949 r. rozpoczęła naukę w liceum ogólnokształcącym. Lata nauki w szkole średniej przypadły na okres stalinowski naznaczony represjami i zwalczaniem przez władze nawet najmniejszych przeja-

wów wolnej myśli. Po uzyskaniu matury w roku 1953 pragnęła studiować, jednak pomimo zdanych pomyślnie egzaminów wstępnych, odmówiono Jej przyjęcia na Akademię Medyczną w Gdańsku, a następnie na Wydział Prawa Uniwersytetu w Poznaniu.

W 1958 r. Danuta Koźmian podjęła naukę w Ośrodku Średnich Szkół Medycznych w Szczecinie, by po dwóch latach rozpocząć pracę zawodową na stanowisku nauczyciela zawodu w Medycznym Studium Zawodowym w Szczecinie. Od tego czasu Dostojna Jubilatka związana jest z oświatą szczecińską.

W 1966 r. rozpoczęła studia zaoczne jako wolontariuszka na Wydziale Filozoficzno-Historycznym (kierunek historia) w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Po roku kontynuowała naukę na kierunku Pedagogika z Historią. Uczestniczyła w seminarium magisterskim prowadzonym przez Profesora Stanisława Michalskiego i w maju 1970 r. ukończyła studia wyższe uzyskując stopień magistra pedagogiki.

Po ukończeniu studiów Danuta Koźmian podjęła pracę jako wykładowca w Zakładzie Pedagogiki Ogólnej w Wyższej Szkole Nauczycielskiej w Szczecinie i od tego czasu związana jest ze szkolnictwem wyższym. Równocześnie z rozpoczęciem pracy w szkole wyższej zaczęła uczestniczyć w seminarium doktorskim prowadzonym przez Profesora Stanisława Michalskiego w Zakładzie Historii Wychowania Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pod Jego kierunkiem napisała pracę doktorską na temat: „Kształcenie i doksztalcanie nauczycieli szkół podstawowych w województwie szczecińskim w latach 1945–1970”, i w dniu 13 listopada 1978 r. uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki.

W tej samej uczelni zdała kolokwium habilitacyjne i w czerwcu 1992 r. uzyskała, pierwszy w historii Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, dyplom doktora habilitowanego. W 1994 r. Danuta Koźmian otrzymała stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 2001 r. – stanowisko profesora zwyczajnego.

Od trzydziestu sześciu lat Szanowna Jubilatka prowadzi i rozwija pracę dydaktyczną i naukową, od Wyższej Szkoły Nauczycielskiej poprzez Wyższą Szkołę Pedagogiczną do Uniwersytetu Szczecińskiego. W tym czasie Pani Profesor realizowała wszystkie rodzaje zajęć dydaktycznych, skupiając się szczególnie na prowadzeniu wykładów, seminariów magisterskich i doktorskich. Wymiernym efektem tej działalności jest wypromowanie 520 magistrów. Pod kierunkiem Pani Profesor cztery osoby uzyskały stopień doktora, piąta ukończyła rozprawę doktorską, która aktualnie znajduje się u recenzentów.

Dorobek naukowy Dostojnej Jubilatki jest niezmiernie bogaty. Obejmuje 120 prac opublikowanych, w tym 11 samodzielnych monografii, ponad 100 artykułów i rozpraw, przewodniki metodyczne i inne opracowania. Dorobek niepublikowany to między innymi recenzje wydawnicze prac doktorskich, trzy recenzje dorobku naukowego i pracy habilitacyjnej, programy nauczania i raporty z badań.

Problematyka badawcza, w której specjalizuje się Pani Profesor jest bardzo rozległa i skupia się wokół procesu kształcenia i doksztalcania nauczycieli, co jest szczególnie widoczne w monografiach: *Kształcenie i doksztalcanie nauczycieli szkół podstawowych w województwie szczecińskim w latach 1945–1970* (Warszawa–Poznań 1986), *Działalność Liceum Pedagogicznego im. Adama Mickiewicza w Gorzowie Wielkopolskim w latach 1950–1970* (Gorzów Wlkp. 2005), oraz w kilkunastu opublikowanych artykułach i rozprawach.

Wyraźnie zarysowanym nurtem działalności naukowej Szanownej Jubilatki są zagadnienia dotyczące oświaty, wychowania i doktryn pedagogicznych w Drugiej Rzeczypospolitej, co zostało uwidocznione w rozprawie habilitacyjnej pt. *Samorząd uczniowski w polskiej pedagogice Drugiej Rzeczypospolitej (1918–1939)* (Szczecin 1991), a także kilku pracach monograficznych, takich jak: *Poglądy społeczno-pedagogiczne Aleksandra Kazimierza Patkowskiego (1890–1942)* (Szczecin 1994), *Chrześcijańska myśl wychowawcza Fryderyka Wilhelma Foerstera i jej recepcja w Polsce* (Szczecin 1996), *Zapomniani pedagogzy lat międzywojennych* (Szczecin 1997), *Janusz Jędrzejewicz – polityk i pedagog (1885–1951)* (Szczecin 2004).

Szczególnie ważny nurt w działalności naukowo-badawczej Pani Profesor dotyczy dziejów Uniwersytetu Szczecińskiego, czego efektem są monografie: *Rozwój Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie w latach 1968–1983* (Szczecin 1985), *Droga do Uni-*

wersytetu Szczecińskiego w opinii prasy centralnej i regionalnej w latach 1981–1985 (w 15 rocznicę powstania uczelni) (Szczecin 2000), *Człowiek Nauczyciel Uczony – Bolesław Sadaj (1908–1997)* (Szczecin 2003), *Studenci Uniwersytetu Szczecińskiego i ich organizacje w latach 1985–2000* (praca po recenzji w Uniwersytecie Jagiellońskim, ukaże się w 2006 r.). Ponadto Pani Profesor Danuta Koźmian jest autorką hasła „Uniwersytet Szczeciński” zamieszczonego w *Encyklopedii pedagogiki XXI wieku*, pod redakcją Tadeusza Pilcha, rozdziału pt. „Uniwersytet Szczeciński wczoraj i dziś” w *Albumie Uniwersytetu Szczecińskiego* (Szczecin 2001), oraz części pt. „Uniwersytet Szczeciński – działalność naukowo-badawcza w latach 1985–2000”, w pracy pt. *Środowisko naukowe Szczecina na progu XXI wieku* (Szczecin 2000). Na łamach „Przeglądu Uniwersyteckiego” oraz prasy szczecińskiej Pani Profesor opublikowała kilkanaście artykułów na temat genezy Uniwersytetu Szczecińskiego, studentów, prac badawczych oraz powołania Wydziału Teologicznego.

Jednym z istotnych wymiarów działalności Szanownej Jubilatki jest szeroki zasięg pracy organizacyjnej i społecznej. Pani Profesor pełniła funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Szczecińskiego, była przewodniczącą senackiej komisji wydawniczej, a w latach 1999–2004 pełnomocnikiem rektora do spraw powołania Wydziału Teologicznego.

W trudnych chwilach działalności naukowej i pracy zawodowej Dostojna Jubilatka zawsze spotykała się z pełnym miłości wsparciem męża Franciszka oraz córki Grażyny z rodziną.

Praca naukowo-badawcza oraz działalność organizacyjna zostały wielokrotnie docenione i nagrodzone. Pani Profesor została odznaczona Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem 40 Lecia, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Gryfem Pomorskim i Medalem Zasłużonego dla Ziemi Gorzowskiej. Już po zmianie systemu politycznego w Polsce Pani Profesor Danuta Koźmian została odznaczona Krzyżem Więźnia Politycznego Okresu Stalinowskiego.

Wśród współpracowników Pani Profesor cieszy się opinią człowieka szlachetnego i prawego, otwartego dla innych. Jej uczniowie i współpracownicy zawsze mogą liczyć na dobrą radę, wsparcie, dar czasu i dzielenia się własną wielką wiedzą.

Jubileusz siedemdziesięciolecia urodzin Pani Prof. zw. dr hab. Danuty Koźmian pozwala jeszcze raz przybliżyć idee i myśli zawarte w Jej twórczości naukowej. W całym swoim pracowitym życiu zawodowym Dostojna Jubilatka funkcjonowała jako Uczona i Mistrz dla kilku pokoleń nauczycieli na Pomorzu Zachodnim, jednocześnie pozostaje uznanym autorytetem w środowisku polskich historyków wychowania.

Społeczność akademicka Uniwersytetu Szczecińskiego wyraża szacunek i uznanie za wielki intelektualny i emocjonalny wpływ jaki na nią wywiera Pani Profesor i jest przekonana, że Dostojna Jubilatka będzie nadal służyła ogromną wiedzą i doświadczeniem w kształtowaniu wizerunku nauk pedagogicznych w Uniwersytecie Szczecińskim.

Dziękujemy Pani Profesor!

Robert Jankowski